

dr hab. Katarzyna Małysa-Sulińska, prof. UJ
Zakład Prawa Samorządu Terytorialnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Jagielloński

RECENZJA
osiągnięć naukowych oraz aktywności naukowej
Pana dr. Macieja Krusia
sporządzona w związku z ubieganiem się
o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

I. PODSTAWA PRAWNA I CEL RECENZJI

Niniejszą recenzję przedkładam w wykonaniu uchwały nr 23/2021/2022 Rady Dyscypliny Nauki Prawne Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 21 listopada 2021 r. w sprawie powołania składu komisji habilitacyjnej w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Maciejowi Krusiovi w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Postępowanie w sprawie o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr. Maciejowi Krusiovi prowadzone jest na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2022 r., poz. 574. Zgodnie z art. 219 ust. 1 tej ustawy, stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która: (pkt 1) posiada stopień doktora; (pkt 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej: a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a lub b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych

w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b lub c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; (pkt 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W związku z powyższym celem niniejszej recenzji jest w szczególności dokonanie oceny osiągnięć naukowych dr. Macieja Krusia, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 oraz pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, a w konsekwencji ustalenie, czy Habilitant posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój nauk prawnych oraz czy wykazuje się istotną aktywnością naukową.

II. AKTYWNOŚĆ NAUKOWA HABILITANTA

Dr Maciej Kruś ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu uzyskując w 2002 r. tytuł zawodowy magistra prawa. W 2003 r. uzyskał zaś tytuł magistra prawa w zakresie prawa obcego, Magister Legum (LL.M.) nadany przez Wydział Prawa Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie.

Stopień doktora prawa w zakresie nauk prawnych został Mu nadany w 2011 r. na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu w oparciu o rozprawę pt. *Jurysdykcja w sprawach prewencyjnej kontroli prywatnych przedsięwzięć budowlanych w świetle dyrektywy o ocenie środowiskowej*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Marek Szewczyk, a recenzentami: prof. dr hab. Maciej Zieliński oraz prof. dr hab. Zbigniew Janku.

Dr Maciej Kruś od dnia 1 stycznia 2012 r. jest zatrudniony w Zakładzie Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, aktualnie na stanowisku adiunkta.

Ponadto Habilitant prowadził badania naukowe na kilku uniwersytetach zagranicznych. W 2018 r. odbył staż naukowy na Wydziale Prawa Uniwersytetu Humboldtów w Berlinie. W jego trakcie – współpracując z prof. Matthiasem Ruffertem, kierownikiem Katedry Prawa Publicznego i Europejskiego na tej uczelni – prowadził badania dotyczące transgranicznych aktów administracyjnych w prawie Unii Europejskiej. W 2019 r. dr Maciej Kruś odbył staż naukowy w Uniwersytecie im. Christiana Albrechta w Kilonii. W jego trakcie – uczestnicząc m.in. w seminarium prowadzonym przez prof. Christopa Brüninga – prowadził badania naukowe w zakresie decyzji europejskich. Kolejny staż naukowy w 2019 r. Habilitant odbył w Uniwersytecie HafenCity w Hamburgu. Jego przedmiot stanowiły – prowadzone przy wsparciu naukowym prof. Martina Wickela – badania naukowe dotyczące prawnych aspektów rozwoju metropolii oraz aktów transgranicznych Unii Europejskiej w zakresie międzynarodowego przemieszczania odpadów. Wskazane powyżej staże naukowe związane były zatem z badaniami dotyczącymi przygotowywanej przez Habilitanta monografii mającej być podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego.

Nadto dr Maciej Kruś współpracował z naukowcami z uczelni zagranicznych. Wśród nich jest dr Katharina Reiling z Katedry Prawa Państwowego i Administracyjnego oraz Prawa Europejskiego i Prawnoporównawczego Wydziału Prawa na Uniwersytecie w Konstancji w Niemczech. Przedmiotowa współpraca obejmowała również pracowników – kierowanej przez prof. Hartmuta Bauera – Katedry Prawa Europejskiego, Niemieckiego Prawa Konstytucyjnego, Prawa Administracyjnego, Prawa Socjalnego i Publicznego Prawa Gospodarczego na Uniwersytecie w Poczdamie. Współpraca ta zaowocowała zorganizowaniem dwóch międzynarodowych konferencji. Pierwsza z nich pt. *Republicyzacja zadań publicznych* odbyła się w Poznaniu na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w czerwcu w 2017 r., a druga pt. *Modernizacja administracji: digitalizacja i partycypacja* odbyła się na Uniwersytecie w Poczdamie w grudniu 2019 r. Na obu tych konferencjach Habilitant prezentował referaty naukowe.

Nie można również pominąć zaangażowania naukowego dr. Macieja Krusia w ramach Polsko-Niemieckiego Kolokwium Prawników Administratywistów. W ramach tej aktywności wygłosił w 2009 r. we Wrocławiu referat traktujący o pozycji stron postępowania w ramach dyrektywy dotyczącej oceny środowiskowej przedsięwzięcia, a w 2015 r. w Münster

(wraz z prof. M. Szewczykiem) – referat dotyczący transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Habilitant regularnie uczestniczy również w ogólnopolskich oraz międzynarodowych konferencjach naukowych, w tym zazwyczaj w sposób czynny, głosząc referat albo zabierając głos w dyskusji. Zajmuje się także organizacją konferencji naukowych przygotowywanych przez Zakład Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji Wydziału Prawa i Administracji UAM.

Wskazać trzeba również aktywność dr. Macieja Kruś w zakresie kształcenia studentów. Ma On bowiem doświadczenie dydaktyczne w zakresie prowadzenia zajęć na kierunkach: prawo, administracja, europeistyka (obecnie: prawo europejskie). Nadto dr Maciej Kruś sprawował funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim, który zakończył się w 2020 r. obroną doktoratu na temat ochrony nieeksploatowanych złóż kopalin w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Aktualnie również pełni funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim, a przedmiot dysertacji dotyczy scalania i podziału nieruchomości.

Dr Maciej Kruś za swoją działalność naukową był nagradzany. Otrzymał nagrodę Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UAM za działalność naukową w roku akademickim 2019-2020, a także III nagrodę w konkursie SEAP na XVI Dorocznej Konferencji Stowarzyszenia Edukacji Administracji Publicznej za referat pt. *Problematyka zakresu zadań gminy w odniesieniu do obowiązku przejęcia byłych dróg krajowych*, Łódź 21-23 czerwca 2015 r. (wraz z dr. Marcinem Princem).

Odnotowania wymaga również aktywność Habilitanta w następujących stowarzyszeniach: Towarzystwo Urbanistów Polskich, Stowarzyszenie Naukowców i Praktyków Geoforum oraz Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej. W 2015 r. został odznaczony Srebrną Honorową Odznaką Towarzystwa Urbanistów Polskich za działalność na rzecz Stowarzyszenia.

Nadto dr Maciej Kruś jest wpisany – po odbyciu aplikacji radcowskiej w latach 2004-2008 i zdaniu egzaminu radcowskiego – na listę radców prawnych przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Poznaniu. W związku z wykonywanym zawodem trzykrotnie sprawował funkcję patrona aplikantów radcowskich. Nadto w rankingach Chambers Europe w dziedzinie

construction był wielokrotnie wyróżniany jako specjalista posiadający wyjątkową wiedzę w zakresie procesu inwestycyjno-budowlanego.

Z powyższego w sposób niebudzący wątpliwości wynika zatem, że dr Maciej Kruś wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, w tym zagranicznej.

III. WSKAZANA PRZEZ HABILITANTA MONOGRAFIA NAUKOWA STANOWIĄCA PODSTAWĘ PROWADZENIA POSTĘPOWANIA HABILITACYJNEGO

Dr Maciej Kruś wskazał jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego monografię pt. *Akt transnarodowy w systemie europejskich aktów administracyjnych*, Wydawnictwo Naukowe UAM 2021, ISBN 978-83-232-3865-2, ss. 295.

Habilitant podejmuje w niej problematykę transnarodowego aktu administracyjnego wskazując, że jego funkcjonowanie stanowi jeden z przejawów kształtowania się odrębnej gałęzi prawa administracyjnego, a to europejskiego prawa administracyjnego (s. 7). Zaznacza przy tym, że rozwój instytucji tego aktu stanowi nadto doskonały przykład integracji europejskiej na gruncie prawa administracyjnego (s. 9). Nie budzi zatem moich najmniejszych wątpliwości okoliczność, że podjęcie badań zakreślonych przez Habilitanta jest w pełni uzasadnione. Problematyka europejskich aktów administracyjnych, a w szczególności transnarodowych aktów administracyjnych jawi się bowiem jako tematyka o doniosłym znaczeniu zarówno na płaszczyźnie teorii prawa, jak i praktyki jego stosowania. Rzeczywistość obrotu prawnego czasów postępującej globalizacji coraz częściej stawia na porządku dziennym kwestię zakresu skuteczności rozstrzygnięć podejmowanych przez organy administracyjne poszczególnych państw. Zakres ten w wielu przypadkach wykracza poza granice jurysdykcji państw ich pochodzenia, co rodzi potrzebę identyfikacji zarówno podstaw prawnych ich wydania, jak i też przyznania im mocy wiążącej.

Rozważania Autora niewątpliwie wpisują się zatem w potrzebę rozeznania samej istoty instytucji transnarodowych aktów administracyjnych, jak również umiejscowienia ich w systemie aktów kwalifikowanych jako europejskie. W świetle powyższego podjęcie problematyki objętej rozprawą uznać należy za w pełni uzasadnione.

Badania zostały przeprowadzone zasadniczo przy użyciu metody dogmatyczno-prawnej oraz – w znacząco węższym zakresie – metody historycznoprawnej. Dominująca część rozważań sprowadza się bowiem do analizy norm prawa europejskiego. W toku badań w wystarczającym zakresie wykorzystano również metodę historycznoprawną, a to w celu nakreślenia ewolucji instytucji prawa europejskiego. Z uwagi na unikatowość rozwiązań prawa europejskiego w pracy nie wykorzystano metody prawno-porównawczej. Rozwiązanie takie jest w pełni uzasadnione, gdyż brak jest porządku prawnego, który mógłby stanowić punkt odniesienia dla prowadzenia badań komparatystycznych w zakresie wskazanym przez Habilitanta.

Strona redakcyjna monografii zasadniczo nie budzi zastrzeżeń. Została ona bowiem napisana w sposób przystępny dla czytelnika i w związku z tym jej treść jest w pełni zrozumiała. Narracja Autora prowadzona jest w sposób uporządkowany, co uzasadnia twierdzenie, że wywód naukowy jest spójny. Drobne zastrzeżenia można zgłaszać wobec pojedynczych powtórzeń, choć dopuszczalne w tym zakresie jest stanowisko, iż jest to zabieg celowo zastosowany przez Autora w celu precyzyjnego przeprowadzenia czytelnika przez skomplikowaną materię zagadnień podniesionych w opracowaniu. Baza źródłowa recenzowanej pracy jest różnorodna i nie budzi żadnych zastrzeżeń. Składają na nią zarówno liczne publikacje naukowe, w znaczącej części obcojęzyczne, jak i orzeczenia sądowe oraz źródła prawa, w tym również krajowego. Taki zakres materiału objętego badaniem potwierdza, że kwerenda przeprowadzona przez Habilitanta jest na poziomie adekwatnym do zakresu badań. Zauważenia wymaga przy tym, że źródła ujęte w przedłożonej do oceny monografii zostały wykorzystane i przywołane w sposób prawidłowy, stanowiąc należyłą podbudowę dla ujętego w niej wywodu naukowego.

Recenzowana monografia liczy 295 stron, a składa się z trzech rozdziałów zatytułowanych kolejno: *Konstrukcja systemu wydawania europejskich aktów administracyjnych*, *Akty administracyjne pochodzące od instytucji i organów Unii Europejskiej*, *Akty administracyjne pochodzące od organów krajowych*, które zostały

poprzedzone *Wstępem*, a zwieńczone *Zakończeniem*. W ramach każdego z rozdziałów zastosowano podział na podrozdziały, przy czym część z nich podzielono na jednostki niższego rzędu. Wszystkie zaś wieńczy podrozdział stanowiący podsumowanie jego treści, który został zatytułowany *Konkluzje cząstkowe*. W rozprawie wyszczególniono również *Bibliografię*, w ramach której wyliczeniem objęto przywołane w pracy orzeczenia sądowe, źródła prawa oraz pozycje literatury.

Przechodząc do omówienia treści ujętych w poszczególnych częściach pracy, wskazać należy, że we *Wstępie* Autor określił przedmiot rozważań formułując tezy badawcze oraz cel monografii. Umieścił także instytucję aktu transnarodowego w kontekście współpracy państw Unii Europejskiej. W ramach uwag wstępnych przedstawił również genezę i charakterystykę europejskiego aktu transnarodowego.

Jak wskazał, pod pojęciem europejskiego aktu transnarodowego rozumie – wydawane na podstawie przepisów prawa europejskiego – akty organów krajowych państw członkowskich Unii Europejskiej, które są bezpośrednio skuteczne w obszarze jurysdykcji innych państw członkowskich. Ich praktyczne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania wspólnego rynku jest znaczące, co obrazują liczne przykłady ujęte w ocenianej monografii. Zasadniczy nurt analizy dotyczy zatem instytucji, która stanowi narzędzie służące rozwiązywaniu trudności powstających na tle pośredniego wykonywania zadań administracyjnych Unii Europejskiej (s. 9).

Pierwsza z tez badawczych rozprawy wyraża się w twierdzeniu, że istnieje potrzeba wyróżnienia w grupie aktów administracyjnych, wydawanych na podstawie prawa europejskiego, europejskich aktów administracyjnych (s. 9). Jest to taki akt, który wiąże prawnie w przestrzeni prawa europejskiego (s. 9). W ocenie Autora – ujętej w formie kolejnej tezy badawczej – transnarodowy akt administracyjny prawa europejskiego stanowi natomiast odrębną instytucję prawną (s. 10). Podnosi On przy tym, że akt ten nie jest aktem instytucji lub organów Unii Europejskiej, ale nie może być także – skoro wywiera skutki w przestrzeni prawa europejskiego – kwalifikowany jako zwykły krajowy akt administracyjny (s. 10, 14). Skutek transnarodowy polega zatem na przyznaniu mocy wiążącej aktu administracyjnego wydanego przez organ jednego z państw członkowskich w pozostałych państwach członkowskich Unii Europejskiej (s. 23). Habilitant podnosi przy tym, że ustalenie czy dany akt administracyjny wydany przez organ krajowy wywiera skutek w przestrzeni europejskiej wymaga przede

wszystkim identyfikacji procesu jego wydania oraz uznawania jego mocy z uwagi na zakorzenienie w normie prawa europejskiego (s. 10).

Celem przedstawianej monografii jest zaś – jak wskazał Habilitant – ujęcie istoty instytucji transnarodowego aktu administracyjnego oraz usystematyzowanie typów aktów administracyjnych wydanych na podstawie prawa europejskiego albo – nawet jeśli nie zostały oparte na regulacjach europejskich – wiążących w przestrzeni europejskiej (s. 18).

Jako zasadne należy ocenić zatem dokonanie przez Autora odróżnienia aktów transnarodowych od różnego rodzaju – podejmowanych w oparciu o przepisy prawa europejskiego – działań administracji w ramach współpracy transgranicznej. Współpraca ta dotyczy bowiem szerokiego spektrum działań administracji i – jak słusznie wskazano w monografii – może obejmować przykładowo działania o charakterze faktycznym na obszarze innego państwa czy też sprowadzać się do uwzględniania w postępowaniu prowadzonym przez jedno z państw członkowskich czynności podjętych w postępowaniu prowadzonym przez organy innego państwa.

Słusznie Autor zauważył przy tym, że istota transnarodowych aktów administracyjnych zasadza się na przekazaniu przez państwa członkowskie części swojej władzy prawodawczej na rzecz Unii Europejskiej przy jednoczesnym jej uprawnieniu do stanowienia prawa, zgodnie z którym krajowe akty administracyjne zyskują skutki transnarodowe. Trudno też nie zgodzić się z Autorem, że funkcjonowanie instytucji transnarodowego aktu administracyjnego nie byłoby możliwe bez wzajemnego zaufania państw członkowskich Unii Europejskiej zarówno w zakresie standardów treści stanowionego prawa, jak i standardów praktyki orzeczniczej organów administracji publicznej poszczególnych państw członkowskich.

Dążąc do weryfikacji sformułowanych w uwagach wstępnych tez badawczych Autor w Rozdziale I przedstawia konstrukcję systemu wydawania europejskich aktów administracyjnych. W pierwszej kolejności prezentuje podstawy prawne takich aktów. Wywód dotyczy zatem prawa Unii Europejskiej jako odrębnego w stosunku do porządków prawnych krajów członkowskich porządku prawnego. Analizowany fragment pracy zawiera cenne uwagi odnoszące się do kwestii rozstrzygania kolizji między normami prawa administracyjnego poszczególnych państw. Autor zauważa, że współczesny obrót prawny coraz częściej prowadzi do sytuacji, w których rozstrzygnięcia o charakterze administracyjnoprawnym podejmowane na podstawie porządku prawnego konkretnego państwa w konkretnym stanie faktycznym

muszą być umiejscawiane w kontekście międzynarodowym. Autor wyróżnia i opisuje te przypadki, wskazując w pierwszej kolejności na sytuację, w której rozstrzygnięcie podjęte przez organ władzy publicznej oddziałuje na obce terytorium nie stając się jednakże częścią porządku prawnego obcego państwa. Drugi przypadek to działania organów władzy publicznej wywołujące skutki prawne na terytorium innego państwa (s. 53-54). Oprócz klasycznej drogi uzyskania takiego wpływu w postaci uznania rozstrzygnięcia przez organ państwa przyjmującego istnieje kategoria właśnie aktu transnarodowego w przypadku, gdy rozstrzygnięcie organu władzy publicznej konkretnego państwa wywiera bezpośredni skutek na terytorium państwa przyjmującego. Wskazania te należy ocenić pozytywnie. Odwołanie do konkretnych sytuacji wywierania skutków orzeczeń administracyjnoprawnych wydawanych w konkretnym państwie na terytorium innego państwa pozwala umiejscowić rozważania teoretycznoprawne w realiach obrotu prawnego. Umiejscowienie to wpływa na ich percepcję ułatwiając analizę skomplikowanej wszak materii prawnej poruszonej przez Habilitanta.

Podobnie należy ocenić rozważania dotyczące treści przepisów prawa, na podstawie których akty administracyjne o charakterze transnarodowym mogą być wydawane (s. 54-56). Autor czytelnie definiuje podstawy prawne tych aktów przy czym wyraźnie wskazuje, że przedmiot monografii obejmuje wyłącznie te akty transnarodowe, których skutek transnarodowy ma swe źródło w normie prawa europejskiego (s. 56). Konstatacja ta naprowadza Autora na rozważania (s. 57 i n.) o złożoności podstawy prawnej europejskiego aktu transnarodowego i – w szerszym ujęciu – roli prawa europejskiego w porządkach prawnych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Prezentacja aspektu materialnoprawnego aktu administracyjnego transnarodowego poprzedza rozważania dotyczące jurysdykcji administracyjnej w prawie europejskim. Habilitant dogłębnie omawia przypadki wydawania aktów administracyjnych przez instytucje i organy Unii Europejskiej oraz organy krajowe państwa członkowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem aktów o charakterze transnarodowym. Rozróżnienie to stanowi punkt wyjścia do rozważań Rozdziałów II i III. Także i w tym fragmencie pracy poczynione rozważania zawierają wskazania konkretnych przypadków (np. omówienie organów administracyjnych Unii Europejskiej oraz rodzajów wydawanych przez nich rozstrzygnięć o charakterze administracyjnoprawnym), które niewątpliwie ułatwiają percepcję treści rozprawy.

Rozważania rozdziału I zamykają uwagi dotyczące sposobu zapewnienia skutku transgranicznego aktów krajowych w przestrzeni europejskiej. Koncentrują się one na wskazaniu podstaw i zasad rządzących przyznaniem skutku transnarodowego aktom wydawanym przez organy krajowej władzy publicznej na podstawie prawa europejskiego. W konkluzji tej części analizy Autor stwierdza, że niezależnie od podstawy prawnej wydania, transnarodowy skutek aktu europejskiego zawsze zasadza się na normie materialnoprawnej prawa europejskiego stanowiącej podstawę do wydania aktu o takim zasięgu (s. 89). Warte odnotowania jest zatem kluczowa konkluzja częściowa rozdziału I sprowadzająca się do twierdzenia, że *„akt transnarodowy czerpie swą skuteczność z materialnej normy prawa europejskiego bezpośrednio wiążącej w państwach członkowskich”* a *„organ krajowy, wydając akt transnarodowy, jest organem Unii”* (s. 99-100).

Rozdział II został poświęcony aktom administracyjnym pochodzącym od instytucji i organów Unii Europejskiej. Przedstawiono w nim zatem akty wykonawcze instytucji Unii Europejskiej, w tym akty konkretne: indywidualne i generalne (s. 102 i n.) oraz akty regulacyjne (s. 123 i n.). Analizą objęto również decyzje organów Unii Europejskiej (s. 131 i n.), a także akty wykonawcze Komisji skierowane do państw członkowskich, w tym akty kooperatywne (s. 145 i n.) oraz akty interwencyjne wobec jednego państwa członkowskiego (s. 149 i n.) i akty interwencyjne wobec grupy albo wszystkich państw członkowskich (s. 151 i n.). Stanowią one przypadki, gdy na podstawie prawa europejskiego działa bezpośrednio instytucja lub organ Unii Europejskiej. Przypadki te należy postrzegać jako szczególne, gdyż w Unii Europejskiej zasadą jest stosowanie prawa krajowego, a istota instytucji unijnych zasadniczo sprowadza się do tworzenia prawa, a nie jego stosowania. Mając na uwadze powyższe, można czynić zarzut dotyczący zasadności tak szerokiego przedstawienia w recenzowanej monografii problematyki aktów administracyjnych pochodzącym od instytucji i organów Unii Europejskiej. Wydaje się bowiem, że wywód Autora powinien koncentrować się na problematyce aktu transnarodowego, a prezentacja europejskich aktów administracyjnych powinna stanowić wyłącznie tło dla zasadniczych rozważań. Bez szkody dla prowadzonego wyводу byłoby zatem wyłącznie nakreślenie – wchodzących w skład systemu europejskich aktów administracyjnych – aktów administracyjnych pochodzących od instytucji i organów Unii Europejskiej.

W Rozdziale III omówione zostały akty administracyjne pochodzące od organów krajowych. Przedstawiono w nim zatem zarówno akty skuteczne tylko w granicach państwa

pochodzenia, jak i akty skuteczne także poza tymi granicami. Wśród tych pierwszych analizie poddano akty krajowe zwykłe (s. 157) oraz współdecydowanie (s. 167 i n.). Analizując zaś akty skuteczne także poza granicami państwa pochodzenia przedstawiono akty skuteczne w wyniku uznania (s. 178), transnarodowe akty administracyjne (s. 188 i n.) oraz akty referencyjne (s. 244 i n.). Także i w tym zakresie można podnieść zarzut dotyczący rozmycia jasności wyводу poprzez kierowanie uwagi również na akty, które – choć są wydawane na podstawie prawa europejskiego – nie są aktami administracyjnymi europejskimi.

Odnosząc się zaś do zakresu przedstawienia transnarodowego aktu administracyjnego, wskazać należy, że Autor zdefiniował to pojęcie (s. 188 i n.), określił granice europejskiej jurysdykcji administracyjnej dla tego aktu (s. 201 i n.), wskazał, iż akty te stanowią odrębną instytucję prawną (s. 209 i n.), nakreślił ich typologię (s. 214 i n.), rolę jaką pełnią (s. 228 i n.), a także określił zakres ochrony prawnej przy wydawaniu i wykonywaniu tych aktów (s. 235 i n.). Trafnie Autor wskazał zatem, że podstawową cechą transnarodowego aktu administracyjnego jest jego bezpośrednia skuteczność na obszarze państw członkowskich Unii Europejskiej. Akty te – choć wydawane przez organy krajowe – wywołują bowiem skutki prawne rozciągające się poza granicami państwa, w imieniu którego działa organ wydający przedmiotowy akt. Szczególnie interesujące są w tym zakresie wywody Autora dotyczące skuteczności aktów transnarodowych. Jak bowiem słusznie zauważa, są one w pierwszej kolejności aktem władzy krajowej, a państwa członkowskie Unii Europejskiej nie przekazały sobie nawzajem władzy w zakresie stosowania prawa administracyjnego. Wskazuje przy tym, że podstawą bezpośredniej skuteczności tych aktów jest norma prawa europejskiego, która inkorporuje akt krajowy do porządku prawnego Unii Europejskiej. Na jej podstawie transnarodowy akt administracyjny staje się częścią prawa Unii Europejskiej, a w związku z tym wywołuje skutki prawne na całym jej obszarze. Autor odrzuca przy tym pogląd, zgodnie z którym bezpośrednia skuteczność wskazanych aktów opiera się na władzy przekazanej państwom członkowskim przez Unię Europejską. Słusznie wskazuje, że brak jest podstaw prawnych dla przyjęcia takiego stanowiska, co dotyczy również poglądu w myśl którego przekazanie władzy miałoby stanowić konsekwencję bezpośredniego działania pomiędzy państwami członkowskimi. Za w pełni uzasadnioną należy zatem uznać konstatację Autora, że organ krajowy stosując prawo europejskie i wydając transnarodowy akt administracyjny pozostaje organem krajowym i nie posługuje się władzą, która została przekazana mu przez

Unię Europejską, a rozszerzenie skuteczności tego aktu na obszar innych państw członkowskich następuje w oparciu o regulacje prawa europejskiego. Akt transnarodowy – jak wywodzi Autor – staje się częścią całości, na którą składa się akt ustawodawczy pochodzący od instytucji unijnych oraz akt konkretyzujący wydany przez organ krajowy. Wśród kompetencji przekazanych instytucjom Unii Europejskiej do stanowienia prawa mieści się bowiem również upoważnienie do określenia reguł stosowania prawa. Jurysdykcja administracyjna jest przy tym – na co słusznie zwraca uwagę Habilitant – niezbędna dla zapewnienia skuteczności norm prawnych. Zaznacza przy tym, że norma rozszerzająca skutki aktu administracyjnego jest inna od tych, które mają wpływ na treść aktu. Skutki materialnoprawne i procesowe wynikają bowiem z prawa europejskiego oraz prawa krajowego, a skutek transnarodowy znajduje umocowanie w normie prawa europejskiego.

Równie ciekawe są rozważania Autora, w których wywodzi, że transnarodowe akty administracyjne stanowią odrębną instytucję prawną. Rekonstruuąc wzorzec normatywny transnarodowego aktu administracyjnego prawa europejskiego wskazuje On, że jest to akt stosowania prawa, bezpośrednio skuteczny na obszarze Unii Europejskiej, wydany przez organ krajowy, który korzysta z przysługującej mu władzy przy określaniu jego treści, przy czym zakres, w jakim organ ten stosuje normy prawa krajowego i jednocześnie normy prawa europejskiego jest zależny od rozwiązań przyjętych przez prawodawcę unijnego. Kolejny element wzorca sprowadza się do bezpośredniej skuteczności, jaką przedmiotowemu aktowi zapewnia norma prawa europejskiego, względnie – prawa krajowego wdrażająca normę dyrektywy. W konsekwencji powyższego transnarodowy akt administracyjny jest w każdym przypadku europejskim aktem administracyjnym.

Na pozytywną ocenę zasługuje również argumentacja Habilitanta traktująca o zakresie weryfikacji transnarodowego aktu administracyjnego. Słusznie wskazuje On, że ocena prawidłowości wydania przedmiotowego aktu może być dokonywana w oparciu o przepisy obowiązujące w kraju wydania. Akt ten powinien bowiem odpowiadać wymaganiom prawa kraju pochodzenia, przy czym przepisy krajowe innych państw członkowskich Unii Europejskiej nie mogą znaleźć zastosowania w tym zakresie. Nadto akt ten musi odpowiadać przepisom prawa europejskiego. Oznacza to, że nawet w przypadku, gdy akt transnarodowy jest sprzeczny z prawem kraju przyjmującego, jego kontrola przebiega według reguł obowiązujących w państwie organu, który go wydał. Autor zauważa przy tym, że możliwa jest

– w przypadkach wyjątkowych – sytuacja, gdy prawo zawiera klauzule ochronne dające państwu członkowskiemu możliwość wstrzymania bezpośredniej skuteczności danego aktu. Wskazuje jednak, że – co do zasady – organy i sądy państwa przyjmującego nie mają kompetencji w zakresie dokonywania weryfikacji aktów transnarodowych.

Szczególnie podkreślić należy trafność spostrzeżeń Autora, w których wskazano, że konstrukcja transnarodowego aktu administracyjnego zapewnia decentralizację wykonywania prawa europejskiego zgodnie z zasadą pomocniczości i proporcjonalności. Wskazać należy przy tym, że akt ten – choć skuteczny na obszarze Unii Europejskiej – wydawany jest na poziomie krajowym. Słusznie Habilitant odrzuca zatem pogląd przyjmujący, że przedmiotowy akt stanowi przejaw centralizacji stosowania prawa. Wydaje się bowiem, że u podłoża obowiązujących regulacji leży efektywność systemu prawa europejskiego i jednolitości jego stosowania.

Monografię wieńczy krótkie *Zakończenie*, w którym Autor dokonał podsumowania rozważań przedstawionych w poszczególnych rozdziałach oraz ujął wnioski odnoszące się do postawionych we *Wstępie* tez naukowych.

Układ treści pracy można uznać za prawidłowy oraz należycie odzwierciedlający zagadnienia objęte tematem rozprawy. Treści zawarte w poszczególnych rozdziałach pozostają ze sobą w logicznym związku, co skutkuje czytelnością prowadzonego wywodu. Szczególnie pozytywnie należy ocenić praktykę zawierania w każdym rozdziale opracowania konkluzji cząstkowych. Sprzyja to przejrzystości poczynionych uwag oraz umożliwia płynne przechodzenie do kolejnych części rozprawy. Najistotniejszy mankament pracy stanowi w mojej ocenie – co zasygnalizowałam już powyżej – nierównomierne rozłożenie akcentów pomiędzy analizą regulacji normatywnych odnoszących się do poszczególnych rodzajów aktów. Tytuł pracy wskazuje bowiem, że zasadnicza część wywodu koncentrować powinna się wokół problematyki aktu transnarodowego, który jest osadzony w systemie europejskich aktów administracyjnych. Przedstawienie tego systemu powinno zatem stanowić tło dla prowadzonych rozważań na temat aktu wskazanego wprost w temacie rozprawy. Dlatego uzasadnione – w mojej ocenie – mogą być zarzuty dotyczące przedstawienia w zbyt szerokim zakresie aktów administracyjnych pochodzących od instytucji i organów Unii Europejskiej. Nie widzę również uzasadnienia dla szczegółowego przedstawiania w pracy tych aktów

administracyjnych pochodzących od organów krajowych, które nie mają waloru aktu prawa europejskiego.

Powyższe uwagi nie wpływają jednak na moją jednoznacznie pozytywną ocenę monografii dr. Macieja Krusia pt. *Akt transnarodowy w systemie europejskich aktów administracyjnych*, Wydawnictwo Naukowe UAM 2021, ISBN 978-83-232-3865-2, ss. 295. Rozprawa ta stanowi bowiem – w mojej ocenie – wnikliwą i wszechstronną analizę tytułowego zagadnienia, pokazując zakreślony problem badawczy z wielu perspektyw. Oceniam ją wysoko także pod kątem stopnia jej oryginalności. Podjęta przez Habilitanta problematyka nie była bowiem w dotychczasowym piśmiennictwie przedmiotem tak kompleksowego zainteresowania i opracowania. Opracowanie to stanowi zatem niewątpliwie zauważalny wkład dr. Macieja Krusia w rozwój nauki prawa, a w szczególności prawa administracyjnego. Podjęta problematyka, z uwagi na jej wieloaspektowość, niewątpliwie stanowi interesujący obszar badań naukowych. Należy zwrócić przy tym uwagę również na praktyczny wymiar podjętej problematyki, gdyż zakres stosowania aktów transnarodowych – jak zobrazowano to przykładami ujętymi w monografii – jest bardzo szeroki. Niewątpliwym osiągnięciem dr. Macieja Krusia jest usystematyzowana i pogłębiona analiza regulacji normatywnych traktujących o europejskich aktach administracyjnych, w tym w szczególności aktach transnarodowych, której efektem jest w szczególności określenie systemu tych aktów oraz zrekonstruowanie wzorca normatywnego transnarodowego aktu administracyjnego prawa europejskiego.

IV. POZOSTAŁY DOROBEK NAUKOWY HABILITANTA POWSTAŁY PO NADANIU MU STOPNIA DOKTORA NAUK PRAWNYCH

Na pozostały dorobek naukowy Habilitanta powstały po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych składa się współautorstwo monografii trójautorskiej (2 wydania), rozdziały lub artykuły, w tym napisane we współautorstwie, w 33 opracowaniach zbiorowych oraz w 14 woluminach czasopism naukowych. Zauważenia wymaga przy tym, że część z tych

opracowań została opublikowana w językach obcych (niemiecki oraz angielski), w tym również w opracowaniach wydanych poza Polską.

Przedstawiony do oceny pozostały dorobek naukowy Habilitanta powstały po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych zasadniczo koncentruje się na problematyce określania przeznaczenia terenu oraz warunków jego zagospodarowania i zabudowy, a także reglamentacji prowadzenia robót budowlanych, z odniesieniem do aspektów środowiskowych, choć Habilitant podejmował również badania, których przedmiot stanowiły inne regulacje normatywne, a to dotyczące np. odpadów czy też europejskich aktów administracyjnych. Poniżej odniesiono się do trzech zasadniczych zagadnień badawczych, które w swoich opracowaniach podejmował Habilitant.

Pierwsze z nich obejmuje badania z zakresu normatywnych uwarunkowań prowadzenia robót budowlanych. W tym zakresie na szczególną uwagę zasługuje monografia Z. Leoński, M. Szewczk, M. Kruś pt. *Prawo zagospodarowania przestrzeni*, Warszawa 2019, ISBN 978-83-8160-054-5, w której Habilitant dokonał aktualizacji i rozszerzenia części IV przygotowanej pierwotnie przez prof. dr. hab. Zbigniewa Leońskiego (w wydaniu z 2012 r. – Z. Leoński, M. Szewczk, M. Kruś, *Prawo zagospodarowania przestrzeni*, Warszawa 2012 r., ISBN 978-83-264-3814-1 – jest to część III). Omawiając tę pozycję należy w szczególności zwrócić uwagę na kilka zagadnień poddanych analizie, które potwierdzają umiejętność identyfikowania przez Habilitanta zagadnień interesujących badawczo, a jednocześnie doniosłych praktycznie. W przedmiotowej monografii analizie poddano zagadnienie ograniczenia prawa własności, co następuje poprzez – stanowione w interesie publicznym – normy wprowadzające ograniczenia w zakresie możliwości swobodnego zagospodarowania nieruchomości przez jej właściciela. Przedmiotem analizy objęto również zagadnienie wolności budowlanej rozumianej jako wolności człowieka podlegającej ochronie prawnej. Jak wskazano w tym opracowaniu, ograniczenia te mają tożsamą podstawę formalną i materialną. Podniesiono również, że Konstytucja RP stanowi zarówno o ochronie wolności, jak i prawa własności, co oznacza, że z punktu widzenia podmiotu planującego realizację inwestycji budowlanej, ograniczenia te zlewają się. Przywołano również – ujęte w art. 4 Prawa budowlanego – prawo zabudowy wskazując, że jest ono determinowane posiadaniem prawa do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz zgodnością zamierzenia z przepisami prawa budowlanego. Wskazano przy tym, że przedmiotowe prawo zabudowy stanowi gwarancję realizacji uprawnienia,

którego źródło tkwi w wolności budowlanej. W ocenie Habilitanta prawo zabudowy stanowi zatem publiczne prawo podmiotowe, którego treścią jest możliwość skutecznego domagania się od państwa lub wspólnoty samorządowej ochrony wolności budowlanej. Wskazuje On przy tym, że prawo zabudowy nie jest uprawnieniem przyznanym przez ustawodawcę do realizacji inwestycji budowlanej, gdyż takie jego postrzeganie byłoby sprzeczne z prezentowaną przez Habilitanta koncepcją wolności budowlanej.

W przedmiotowym opracowaniu analizie poddano również decyzję o pozwoleniu na budowę wskazując, że instytucja ta stanowi instrument kontrolny. Obowiązek uzyskania przedmiotowej decyzji wynika z konieczności dokonania przed rozpoczęciem robót budowlanych weryfikacja ich legalności. Oznacza to, że – jak wskazuje Habilitant – normy prawa budowlanego wprowadzają prewencyjny zakaz zabudowy, który jest uchylany poprzez wydanie decyzji o pozwoleniu na budowę. Przedmiotowa decyzja jest zatem – jak wskazuje Habilitant – nośnikiem dwóch rozstrzygnięć, z których jedno ma charakter konstytutywny (uchylenie prewencyjnego zakazu zabudowy), a drugie ma charakter deklaratoryjny (potwierdzenie legalności inwestycji). Zauważa przy tym, że przepisy przewidują możliwość wydania decyzji w sprawie zatwierdzenia projektu budowlanego, która nie zawiera elementu konstytutywnego w postaci uprawnienia do rozpoczęcia robót budowlanych, a potwierdza jedynie zgodność projektu budowlanego z przepisami prawa. Jak słusznie wskazuje Habilitant, wyróżnienie dwóch rozstrzygnięć w decyzji o pozwoleniu na budowę ma znaczenie dla ochrony uczestników procesu budowlanego. Jak bowiem podnosi, w przypadku stwierdzenia nieważności tej decyzji wydanej dla obiektu już realizowanego albo będącego w trakcie realizacji, rozstrzygnięcie potwierdzające legalność zamierzenia budowlanego gwarantuje możliwość dochodzenia odszkodowania przez inwestora od organu administracji publicznej.

W omawianym opracowaniu odniesiono się również do charakteru decyzji o pozwoleniu na budowę oraz instytucji zgłoszenia robót budowlanych. Wskazano w nim bowiem, że decyzja o pozwoleniu na budowę nie jest aktem rzeczowym, co oznacza, że uprawnienia i obowiązki z niej wynikające nie przechodzą automatycznie na rzecz każdorazowego właściciela nieruchomości. Przedstawiono również pogląd, że przyjęcie przez organ zgłoszenia robót budowlanych należy postrzegać jako decyzję administracyjną w sensie materialnym. W związku z powyższym krytycznej analizie poddano przyjętą przez ustawodawcę formułę zaświadczenia, którego wydanie oznacza przyjęcie zgłoszenia. Krytyka

ta dotyczy w szczególności błędnej – w ocenie Habilitanta – siatki pojęć, którą posługuje się ustawodawca.

Problematyka reglamentacji prowadzenia robót budowlanych stanowi również przedmiot następującej grupy opracowań Habilitanta: M. Kruś, E. Szewczyk, M. Szewczyk, *Przyjęcie zgłoszenia robót budowlanych w kontekście fikcji pozytywnego rozstrzygnięcia sprawy* [w:] Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawno-administracyjne, J. Sługocki (red.), tom I, Szczecin-Berlin 2014, ISBN 978-83-64512-07-0; M. Kruś, *Zasady w Prawie budowlanym* [w:] Zasady w prawie administracyjnym Teoria, praktyka, orzecznictwo, Z. Duniewska, M. Stahl, A. Krakala (red.), Warszawa 2018, ISBN 978-83-8107-768-2; M. Kruś, *Charakter zaświadczenia o przyjęciu zgłoszenia robót budowlanych* [w:] Administracja publiczna a gospodarka, B. Jaworska-Dębska, A. Dobaczewska (red.) Warszawa 2018, ISBN 978-83-946766-3-6. Przedmiot tych opracowań zasadniczo obejmuje problematykę poddaną analizie w przywołanej powyżej monografii.

Drugi obszar badań naukowych podejmowanych przez Habilitanta obejmuje środowiskowe aspekty realizacji inwestycji budowlanych. W przywołanej powyżej monografii Z. Leoński, M. Szewczk, M. Kruś pt. *Prawo zagospodarowania przestrzeni*, Warszawa 2019, ISBN 978-83-8160-054-5 Habilitant jest bowiem również autorem części II traktującej o miejscu środowiskowej oceny przedsięwzięcia w systemie prawa, normatywnej podstawie tej oceny, procedurze jej przeprowadzenia oraz charakterze podjętego w niej rozstrzygnięcia (zagadnienia te dodano do wydania z 2019 r.). W części tej przedstawiono problematykę związaną z wdrożeniem do prawa polskiego dyrektywy 2011/92/UE oraz poprzedzającej ją dyrektywy 85/337/EWG w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne. Wyrażono przy tym pogląd, że ochrona środowiska jest podstawowym zagadnieniem w obszarze reglamentacji administracyjnoprawnej dotyczącej inwestycji budowlanych. Zauważono jednocześnie, że wprowadzenie nowego rodzaju rozstrzygnięcia w procesie budowlanym jakim jest decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dowodzi istotnego wpływu implementacji dyrektywy na polski proces budowlany. Wskazano jednocześnie prawno-kształtujący charakter prawny przedmiotowej decyzji. W monografii wykazano, że uwzględnienie wyników oceny środowiskowej przedsięwzięcia opiera się bezpośrednio na zasadzie ochrony środowiska. Zasadę tę wywodzić można zarówno z prawa europejskiego, w tym z Karty Praw

Podstawowych Unii Europejskiej, jak również z Konstytucji RP. Zasadę tę – jak wskazano – konstruować można również na podstawie norm chroniących zdrowie człowieka. Zauważono przy tym, że istnienie obiektu budowlanego generuje znaczący wpływ na środowisko, w tym zmiany klimatu, a w związku z tym wolność budowlaną poddaje się ograniczeniom między innymi w celu ochrony środowiska. Uwzględniając wyniki przeprowadzonej oceny środowiskowej organ winien zatem – jak wywodzi Habilitant – kierować się zasadą ochrony środowiska. W monografii wskazano również, że konflikt wartości na linii wolność zabudowy oraz ochrona środowiska rozwiązywać należy z uwzględnieniem zasady proporcjonalności oraz zasady zrównoważonego rozwoju, gdyż ich stosowanie – jak podnosi Habilitant – umożliwia podjęcie rozstrzygnięcia respektującego w konkretnym przypadku zarówno zasadę wolności budowlanej, jak i zasadę ochrony środowiska.

W monografii analizie poddano również przepisy regulujące procedurę środowiskowej oceny przedsięwzięcia. Odniesiono się między innymi do tzw. wyników oceny, które są formułowane po przeprowadzeniu przedmiotowej procedury, wskazując, że stanowią one materię do rozważań przed podjęciem rozstrzygnięcia w sprawie zgody na realizację przedsięwzięcia. Habilitant zwrócił przy tym uwagę na różnicę jaka zachodzi pomiędzy tym postępowaniem a postępowaniem prowadzonym w ramach jurysdykcji administracyjnej, które zmierza do wyjaśnienia faktów istotnych dla sprawy z punktu widzenia treści przepisów prawa materialnego. Podniósł, że najbardziej charakterystycznym przejawem tej różnicy jest wymóg prezentacji w procedurze środowiskowej alternatywnych wariantów realizacji przedsięwzięcia. W typowym postępowaniu o wyrażenie zgody na realizację przedsięwzięcia treść rozstrzygnięcia determinowana jest zatem okolicznością, że inwestycja odpowiada wymogom prawa, a istota oceny środowiskowej przedsięwzięcia sprowadza się do wyboru najlepszego możliwego wariantu jego realizacji, nawet jeśli inny nie narusza wymagań materialnoprawnych. Intencją ustawodawcy jest więc – jak wskazuje Habilitant – takie ukształtowanie warunków realizacji przedsięwzięcia, które najbardziej wpisują się w wymagania ochrony środowiska w myśl zasady proporcjonalności oraz zasady zrównoważonego rozwoju.

Analiza regulacji traktujących o środowiskowej ocenie przedsięwzięcia stanowi również przedmiot innego opracowania Habilitanta, a to zatytułowanego *Przelamanie reguły prewencyjnego prowadzenia oceny środowiskowej przedsięwzięcia jako przejaw ochrony*

interesów jednostki (inwestora) [w:] Zarządzanie w jednostkach administracji publicznej – jednostka jako podmiot ochrony prawnej, A. Kołodziejska, A. Korzeniowska-Polak (red.), Łódź – Warszawa 2018, Tom XIX, zeszyt 9, część 2, ISSN 2543-8190. Jego przedmiot nawiązuje do treści objętej przywołaną powyżej monografią.

Najliczniejszą grupę opracowań Habilitanta stanowią teksty wpisujące się w trzeci obszar badawczy podjęty przez Habilitanta, a traktujące o ustalaniu przeznaczenia terenu oraz warunków jego zagospodarowania i zabudowy, w tym zarówno na zasadach ogólnych ujętych w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jak i w oparciu o regulacje szczególne ujęte w specustawach. Z tych publikacji w szczególności wymienić należy następujące: M. Kruś, M. Szewczyk, *Plan miejscowy a decyzja o warunkach zabudowy* [w:] Teoretyczne i praktyczne aspekty prawa gospodarki przestrzennej, W. Ratajczak, M. Szewczyk, J. Weltrowska (red.) Poznań 2017, ISBN 978-83-7986-174-3; M. Kruś, *Wpływ zasady państwa unitarnego na planowanie przestrzenne w województwie* [w:] Unitarny charakter państwa a samorząd terytorialny, M. Stec, K. Małysa-Sulińska (red.), Warszawa 2019, ISBN 978 -83-8160-823-7; M. Kruś, *Akty planistyczne gminy a uchwała lokalizacyjna* [w:] Specustawa mieszkaniowa a samodzielność planistyczna gminy. Dylematy prawników i urbanistów, J. H. Szlachetko (red.), Gdańsk 2019, ISBN 978-83-62198-27-6, ISBN 978-83-62198-28-3 (wersja elektroniczna); M. Kruś, *Jednoczesne określanie mocą planu miejscowego oraz decyzją administracyjną warunków zabudowy na terenach szczególnego zagrożenia powodzią* [w:] Prawo administracyjne dziś i jutro, J. Jagielski, M. Wierzbowski (red.) Warszawa 2018 r. ISBN 978-83-8124-581-4; M. Kruś, *Problemy określania wymogów sytuowania miejsc postojowych* [w:] Planowanie przestrzenne w miastach na prawach powiatu. Próba rozwiązania problemu, T. Mądry (red.), www publikacje.amu.edu.pl, 2019, ISBN 978-83-65599-18-6; M. Kruś, *Granice dyskrecjonalnego rozstrzygania przez radę gminy o lokalizacji inwestycji na podstawie specustawy mieszkaniowej* [w:] Prawo do dobrego samorządu w kontekście realizacji zadań publicznych, M. Stec, K. Małysa-Sulińska (red.), Warszawa 2021, ISBN: 978-83-8246-247-0; M. Kruś, *Zagospodarowanie przestrzenne w nowym Prawie geologicznym i górniczym* [w:] „Administracyjnoprawne ograniczenia wolności konstytucyjnych” Z. Janku (red.), Poznań 2012, ISBN 978-83-61053-31-6; M. Jędrzejczak, M. Kruś, L. Staniszevska, *Specyfika regulacji prawnej w ustawie o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu* [w:] Prawna uwarunkowania konkurencji na rynku gazu, B. Popowska, E. Kosiński, P. Lissoń (red.),

Warszawa 2015, ISBN 978-83-255-6723-1; D. Trela, M. Kruś, *Obowiązek ujawniania w studium, planie miejscowym oraz planie zagospodarowania przestrzennego województwa udokumentowanych złóż kopalin i wpływ tej regulacji na pozycje konkurujących o prawo do zagospodarowania przestrzeni przedsiębiorców* [w:] Węzłowe problemy oddziaływania państwa na konkurencyjność i innowacyjność gospodarki z perspektywy różnych dziedzin prawa, A. Brzezińska-Rawa, D. Sylwestrzak (red.) Toruń 2015, ISBN 978-83-935451-4-8; M. Princ, M. Kruś, *Zasada współdziałania w administracji publicznej. Refleksje na tle organizacyjnym i prawnym ze szczególnym uwzględnieniem planowania przestrzennego* [w:] Struktury administracji publicznej, metody, ogniwa, więzi, A. Mezglewski (red.) Rzeszów 2016, ISBN 978-83-916998-9-8; D. Trela, M. Kruś, *Aktualne problemy dotyczące ujawniania udokumentowanych złóż kopalin w studium* [w:] Problemy pogranicza prawa administracyjnego i prawa ochrony środowiska, M. Stahl, P. Korzeniowski, A. Kaźmierska - Patryczna (red.) Warszawa 2017, ISBN 978-83-8092-624-0; M. Kruś, P. Tatarkiewicz, *Kreacja warunków lokalizacji inwestycji celu publicznego poprzez wypadkową motywacji interesariuszy – honorowana przez organ aksjologia jako podstawa rozstrzygnięcia* [w:] Aksjologia prawa administracyjnego Tom II, J. Zimmermann (red.), Warszawa 2017, ISBN 978-83-8107-808-5; M. Kruś, *Wymóg racjonalności w gospodarowaniu zasobami złóż kopalin przy podejmowaniu rozstrzygnięć planistycznych przez organy gminy* [w:] Z problematyki prawnej samorządu terytorialnego, Księga dla uczczenia 70. rocznicy urodzin oraz 45. Urodzin pracy naukowej Profesora Zbigniewa Janku, M. Szewczyk (red.), Poznań 2017, ISBN 978-83-232-3182-0; M. Kruś, A. Nadolny, *Management of spatial development of a modern city in the context of new instruments of law and urban planning. An attempt to come up with a definition of the phenomenon* [w:] Future of the cities-Cities of the future, Seria Architektura nr 451, Wydawnictwo Politechniki Krakowskiej, Kraków 2014, ISSN 0860-097X; M. Szewczyk, M. Kruś, *Plan miejscowy a decyzja o warunkach zabudowy*, Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego nr 2(77)2018, ISSN 1734-803X; M. Kruś, *Umowa urbanistyczna jako przykład umowy administracyjnej na tle polskiego i europejskiego porządku prawnego*, Studia Prawa Publicznego nr 3 (27) 2019, ISSN 2300-3936. Przedmiot tych opracowań stanowi zarówno analiza regulacji normatywnych odnoszących się do aktów planistycznych, w tym w szczególności studium gminnego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, jak i ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu w decyzjach lokalizacyjnych.

Przywołane opracowania dr. Macieja Krusia postrzegam jako dojrzałe opracowania naukowe. Habilitant nie stroni bowiem od podejmowania tematów trudnych, wymagających przeprowadzenia rzetelnych badań naukowych oraz wnikliwej analizy. Dlatego też dorobek naukowy dr. Macieja Krusia jest dostrzegany w środowisku naukowym, w szczególności administratywistów, co znajduje potwierdzenie w przywoływaniu Jego opracowań w tekstach naukowców reprezentujących dyscyplinę: nauki prawne. Nie mam zatem żadnych wątpliwości, iż dorobek naukowy dr. Macieja Krusia w postaci artykułów oraz opracowań w pracach zbiorowych stanowi znaczący wkład w rozwój nauki prawa.

V. KONKLUZJE

Przedstawiona powyżej aktywność naukowa dr. Macieja Krusia, Jego osiągnięcia naukowe, w tym monografia pt. *Akt transnarodowy w systemie europejskich aktów administracyjnych*, Wydawnictwo Naukowe UAM 2021, ISBN 978-83-232-3865-2, ss. 295, uzasadniają stwierdzenie, że spełnia On wszystkie wymogi przewidziane dla kandydatów ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zawarte w art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. z 2022 r., poz. 574. Dlatego nie mam najmniejszych wątpliwości, że zasadne jest podjęcie dalszych czynności zmierzających do nadania dr. Maciejowi Krusowi stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Kraków, dnia 16 marca 2022 r.